

DO-001-001276

Seat No. _____

B. A. (Sem. II) (CBCS) Examination

April / May - 2015

**Men & Environment System : Paper - IV
(Elective - I)**

Faculty Code : 001

Subject Code : 001276

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક વિભાગના પ્રશ્નોના પૂરા જવાબ મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં આપવાના રહેશે.
(2) જરૂર હોય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ - નકશા દોરો.

વિભાગ - 1

1 બહુવિકલ્પી પ્રશ્નો (MCQ) : 20

- (1) CFCના પ્રદૂષણનો મુખ્ય સ્ત્રોત છે ?
(A) રેફ્રીજરેટર અને જેટ એયરવેજ
(B) જેટ એયર કાફ્ટ
(C) બળતણના સાધનો અને જેટ એયર કાફ્ટ
(D) ઉપરોક્ત બધા જ
- (2) ચીપકો આંદોલનની શરૂઆત ક્યાંથી થઈ હતી ?
(A) આસામ (B) રાજસ્થાન
(C) કેરલ (D) ગઢવાલ
- (3) DDT પાક ઉપર છાંટવાથી ક્યા પ્રકારનું પ્રદૂષણ ફેલાય છે ?
(A) હવાનું
(B) હવા અને જમીનોનું
(C) હવા, જમીન અને પાણીનું
(D) હવા અને પાણીનું
- (4) સમશીતોષ્ણ સતત લીલા જંગલો ક્યાં આવેલા છે ?
(A) આસામ (B) હિમાલયની હારમાળામાં
(C) પશ્ચિમી ઘાટ (D) અરવલ્લીની હારમાળાઓમાં

- (5) ભારત સરકાર દ્વારા પશુ સંરક્ષણ નિયમ ક્યારે બનાવવામાં આવ્યો ?
- (A) 1976 (B) 1980
(C) 1972 (D) 1970
- (6) હવાના પ્રદૂષણનું મુખ્ય કારણ શું છે ?
- (A) જંગલોની અછત (B) જમીનનું ધોવાણ
(C) ગ્રીન હાઉસ ઈફેક્ટ (D) શહેરીકરણ
- (7) જંગલો ઘટવાથી કયા પ્રકારનું પરિવર્તન જોવા મળે છે ?
- (A) વરસાદ (B) જમીનની ફળદ્રુપતા
(C) જમીનનું ધોવાણ (D) એકપણ નહીં.
- (8) કયો દિવસ 'વિશ્વ સંરક્ષણ દિવસ' તરીકે ઉજવાય છે ?
- (A) 7મી ડિસેમ્બર (B) ત્રીજી ડિસેમ્બર
(C) પાંચમી ડિસેમ્બર (D) 14મી ડિસેમ્બર
- (9) વિશ્વમાં પર્યાવરણ સમસ્યાઓ માટેની પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય કોન્ફરન્સ ક્યાં યોજાયેલ હતી?
- (A) ટોકિયો (B) પેરિસ
(C) સ્ટોકહોમ (D) લંડન
- (10) 'ચીપકો આંદોલન' કોની સાથે જોડાયેલું છે ?
- (A) અવાજનું પ્રદૂષણ (B) જમીનોનું પ્રદૂષણ
(C) જંગલોનું પ્રદૂષણ (D) ઉપરોક્ત એક પણ નહીં.
- (11) પાંચમી જૂન કયા દિવસ તરીકે ઉજવાય છે ?
- (A) વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ (B) ડાર્વિનનો જન્મ દિવસ
(C) વિશ્વ આરોગ્ય દિવસ (D) વિશ્વ વસ્તી દિવસ
- (12) ગંગા નદી મુખ્યરૂપે કયા વિસ્તારમાં પ્રદૂષિત થાય છે.
- (A) દેવપ્રયાગ (B) કાનપુર
(C) વારાણસી (D) હરિદ્વાર
- (13) ઈકો સિસ્ટમ ઈકોલોજીની પાયાની મુખ્ય બાબત છે.
- (A) ખોટું (B) સાચું
(C) એકપણ નહીં (D) પવનનું નિક્ષેપ

- (14) પાણીના પ્રદૂષણનું કારણ શું છે ?
- (A) એરોપ્લેન
(B) ધુમાડો
(C) વાહનનો કચરો
(D) 2,4d અને રાસાયણિક ખાતર
- (15) ઈકો સિસ્ટમ શબ્દ કોના દ્વારા અપાયેલ છે ?
- (A) ઈ. પી. ઓડમ
(B) એ. જી. તેન્સલે
(C) આર. એલ. લીન્ડમેન
(D) એફ. આર. ફાસબર્ગ
- (16) વાતાવરણમાં પ્રદૂષણનું મુખ્ય કારણ શું છે ?
- (A) CO₂
(B) CO
(C) CO₃
(D) N
- (17) કઈ વનસ્પતિ ખડકોમાં ઉત્પન્ન થાય છે ?
- (A) સાઈકોફાઈટ
(B) લીથોફાઈટ
(C) આક્સિલોફાઈટ
(D) હેલોફાઈટ
- (18) અલ્પાઈન વનસ્પતિ કઈ ઊંચાઈએ મળી આવે છે ?
- (A) 1000થી 1500 મીટર
(B) 1900થી 3000 મીટર
(C) 500થી 1000 મીટર
(D) 3900થી 6000મીટર
- (19) નીચેનામાંથી કયા વિસ્તારમાં બાયોડાયવર્સિટી વધુ જોવા મળે છે ?
- (A) વિષુવવૃત્તીય પ્રદેશ
(B) માનસુન પ્રદેશ
(C) ધ્રુવીય પ્રદેશ
(D) ઉપરોક્ત એક પણ નહીં
- (20) WWF અર્થાત્ શું છે ?
- (A) વેસ્ટ વોટર ફંડ
(B) વર્લ્ડ વાઈલ્ડલાઈફ ફંડ
(C) વર્લ્ડ વાઈલ્ડ ફંડ
(D) વાઈલ્ડ વર્લ્ડ ફંડ

વિભાગ - 2

- 2 માનવ પર્યાવરણ વચ્ચેના સંબંધ સમજાવી પારિસ્થિતિકીય વિજ્ઞાન અને પારિસ્થિતિકીય તંત્રનો ખ્યાલ આપો. 10

અથવા

- 2 ઐતિહાસિક પરિપ્રેક્ષ્યમાં માનવ અને પર્યાવરણ સંબંધોની ચર્ચા કરો. 10
- 3 પારિસ્થિતિકીય વિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા આપો તથા પારિસ્થિતિકીય વિજ્ઞાનનું વર્ગીકરણ કરો. 10

અથવા

- 3 પ્રદૂષણ એટલે શું ? પ્રદૂષણના જુદા જુદા સ્ત્રોતો કયા કયા છે ? 10

- 4 (અ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) 8

- (1) માનવ અને પર્યાવરણ તંત્રના વિષયવસ્તુની ચર્ચા કરો.
(2) પર્યાવરણનું વર્ગીકરણ કરો.

- (બ) ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે એક) 8

- (1) પર્યાવરણની માનવ ઉપર અસર
(2) પ્રદૂષણ - સંરક્ષણ અને તેનું આયોજન.

- 5 ટૂંક જવાબ આપો : (ગમે તે બે) 14

- (1) કાર્બન ચક્ર શું છે ?
(2) હાઈડ્રોજન ચક્ર શું છે ?
(3) નાઈટ્રોજન ચક્ર શું છે ?
(4) પર્યાવરણીય સંતુલન વિશે શું જાણો છો ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Write all questions of each section in main answer sheet.
(2) Draw figures/maps where necessary.

SECTION - I

1 Multiple Choice Questions : 20

- (1) What does CFC pollution source includes -
(A) Refrigerator and Jet Aircraft
(B) Jet Aircraft
(C) Fire Extinguishers and Jet Aircraft
(D) All of these
- (2) Where is the Chipko movement started ?
(A) Assam (B) Rajasthan
(C) Kerala (D) Garwal
- (3) Which of the pollution is produced by spraying of DDT on crop ?
(A) Air
(B) Air and Soil
(C) Air, Soil and Water
(D) Air and Water
- (4) Where was the temperate evergreen forest found ?
(A) Assam (B) Himalayan ranges
(C) Western Ghats (D) Aravalli range
- (5) When was the Wildlife Protection Act passed by the Government of India ?
(A) 1976 (B) 1980
(C) 1972 (D) 1970
- (6) What is the main cause of air pollution ?
(A) Deforestation (B) Soil erosion
(C) Green house effect (D) Urbanization

- (7) Which of the following change is reduced by deforestation ?
- (A) Rain (B) Soil fertility
(C) Soil erosion (D) None
- (8) Which one of the following day is celebrated as “World Conservation Day” ?
- (A) 7th December (B) 3rd December
(C) 5th December (D) 14th December
- (9) Where was the first International Conference for Globalization for Environment problems held at ?
- (A) Tokyo (B) Paris
(C) Stockholm (D) London
- (10) “Chipko movement” is related with
- (A) Noise Pollution
(B) Soil Pollution
(C) Forest Conservation
(D) None of above
- (11) Which of the following day is celebrated on 5th June ?
- (A) World Environment day
(B) Darwin’s Birthday
(C) World Health day
(D) World Population day
- (12) Where does Ganga become most pollute during flows ?
- (A) Dev Prayag (B) Kanpur
(C) Varanasi (D) Haridwar
- (13) The ecosystem is the basic functional unit of ecology.
- (A) False (B) True
(C) None of above (D) Wind erosion

- (14) Water Pollution is caused by
- (A) Aeroplane
 - (B) Smoke
 - (C) Automobile exhaust
 - (D) 2,4d and chemical fertilizer
- (15) The term ecosystem was evolved by
- (A) E.P. Odum (B) A.G. Tansley
 - (C) R.L. Lindman (D) F.R. Fosberg
- (16) The main reason behind pollution in environment is
- (A) CO_2 (B) CO
 - (C) CO_3 (D) N
- (17) Which of the following plants grow in rocks ?
- (A) Sarcophytes (B) Lithophytes
 - (C) Oxycophytes (D) Halophytes
- (18) Alpine forest occur at altitude of
- (A) 1000-1500 m (B) 1900-3000 m
 - (C) 500-1000 m (D) 3900-6000 m
- (19) In which of the following highest biodiversities is found ?
- (A) Equatorial Region (B) Monsoon Region
 - (C) Polar Region (D) None of above
- (20) WWF stands for
- (A) Waste Water Fund
 - (B) World Wildlife Fund
 - (C) World Wild Fund
 - (D) Wild World Fund

SECTION II

- 2 Explain men environment relationship and give an idea about ecology and ecosystem. 10

OR

- 2 Discuss the men environment relationship on the basis of historical perspective. 10

- 3 What is ecology ? Give the classification of ecosystem. 10

OR

- 3 What is pollution ? What are the different sources of pollution ? 10

- 4 (a) Short note : (any one) 8

- (1) Subject matter of Men and Environmental system
(2) Classification of environment.

- (b) Short note : (any one) 8

- (1) Impact of Environment on men
(2) Pollution – Conservation and planning.

- 5 Write short answer : (any two) 14

- (1) What is Carbon cycle ?
(2) What is Hydrogen cycle ?
(3) What is Nitrogen cycle ?
(4) What do you understand by environmental balance ?